

sig Udtryk i selve Virksomhedens Funktion. I Modsætning til Aktieselskabet, hvor Pengeanbringelsen er Udtryk for det egentlige Forhold til Bjerne (Aktionærerne), vil det nævnte særlige Grundlag for Andelsforeningen bl. a. have principiel Betydning med Hensyn til Indstilling og Fremgangsmaade over for Foreningens Formueforhold, saaledes selve Forløbet af Formuedannelsen saavel som dennes Former og Formaal i det hele taget.

Naar Talen er om en Beskatning paa Grundlag af Formuen og navnlig Forskydninger i denne, er det saaledes vigtigt at paapege, at Formuedannelsen i Andelsforeningen udelukkende foregaar med Virksomhedens rent erhvervsmæssige Funktion og dennes Behov for Øje, uden at der tages Sigte paa særlige Kapitalinteresser eller paa særlige Manipulationer ud fra saadanne Hensyn. Heri ligger paa den anden Side bl. a., at Andelsforeningernes Formueforhold og Forskydninger i disse i fremtrædende Grad er direkte forbundne med den rent driftsmæssige Udvikling, saa at en væsentlig Del af Formuen er at betragte som Driftsmidler, hvad der bl. a. ofte vil medføre stærkt fremtrædende Forskydninger i Formuebestanden selv inden for et ret kort Aaremaal.

Naar man saaledes specielt ser paa det Tidsrum, som kommer i Betragtning efter Lovforslaget, altsaa i alt væsentligt Perioden 1939—45, foregik der en stærkt fremtrædende Udvikling ad bestemte Linier inden for Andelsforeningerne i Almindelighed. For en væsentlig Del bygger Andelsforeningerne paa Medlemmernes Ansvarlighed, hvad enten denne er rent solidarisk eller af Former, som nærmere sig denne. Dette Grundlag saavel som den almindelige Indstilling medførte i en Aarrække, at Andelsforeningernes Konsolidering kun i ret ringe Omfang gav sig Udtryk i en større tilstedeværende Formue.

Netop under Indtryk af Udviklingen paa vigtige Omraader op gennem 30erne iværksattes der fra ledende Side inden for Andelsforeningerne stærke Bestræbelser for at faa Foreningerne af forskellig Art til at foretage en videregaaende Konsolidering til Støtte eller rettere til Afløsning i Praksis af det solidariske Ansvar. Bestræbelser af denne Art fandt deres væsentlige Efterfølgelse netop i Aarene fra omkring 1939, hvilket selvsagt har medført, at der i adskillige Virksomheder i det omtalte Tidsrum er tilvejebragt ret betydelige Formueværdier, hvilket for en væsentlig Grad maa tages som Udtryk for Optagelse af en ændret Fremgangsmaade med Hensyn til Konsolidering.

Foruden det saaledes foreliggende Grundlag for Andelsforeningernes Ansvarlighed skal tillige nævnes, at der paa vigtige Omraader, saaledes for Andelsmejerierne og Andelslagterierne, er virket paa Grundlag af Perioder paa omkring en halv Snes Aar, saaledes at henholdsvis Mejeriet eller Slagteriet i dette Aaremaal bliver afdraget af de paagældende Andelshavere og derefter ved et Periodeskifte paa ny overdrages til den paafølgende Perodes Andelshavere. En saadan Fremgangsmaade har ganske naturligt medført, at en selvstændig Formuedannelse har spillet en forholdsvis underordnet Rolle, og netop paa dette Omraade og i øvrigt med Henblik paa Ansvarligheden i Almindelighed er det, at der i de seneste Aar er foregaaet en væsentlig Ændring.

Det er nærliggende, at dette Forhold og denne Ændring i Indstilling over for Formuedannelsen spiller en afgørende Rolle for Andelsforeningerne i Retning af, at Basisformuen vil være uforholdsmæssig lav sammenlignet med Slutformuen i 1945, og at de foreslaaede Regler for Beregning af Stigningsafgiften vil ramme uforholdsmæssigt haardt over for Virksomheder, som har været underkastet denne Udvikling.

Ved Siden af den saaledes stedfundne særlige Forøgelse af Andelsforeningernes Formue omkring Tidspunktet for Slutformuens Fastsættelse maa tillige i Almindelighed understreges, at de Omraader, hvorpaa Andelsforeningernes Virksomhed i væsentlig Grad foregaar, for en stor Dels Vedkommende har Forbindelse med Landets Import og Eksport. Ligesom Virksomheder af samme Art under Krigsaarene har været direkte underkastet Krigsperiodens Vilkaar knytter sig hertil, at adskillige Virksomheder gennem deres Pengepolitik har maattet tage særlige Hensyn til de Muligheder og Vilkaar, som ventedes efter Krigens Udløb. I saa Henseende gælder det i udstrakt Grad, at Andelsforeningerne har søgt at styrke sig til Fremstød, som kunde virke fremmende for en Udvidelse af Omsætningen med Udlandet, i første Række med Henblik paa Eksportforholdene, men tillige ogsaa i vigtige Henseender med Henblik paa Importen. Man har inden for Andelsforeningerne i vid Udstrækning indstillet sig paa Udvidelser af Bedriften, paa Indkøb af Produktionsmidler, paa Forbedringer i Produktionen, og med dette Formaal hensat de fornødne Midler, som altsaa forøger Formuen. Vigtige Virksomheder har maattet udsætte saadanne nødvendige Udvidelser eller Forbedringer af Produktionsapparatet og har med dette for Øje anlagt hele deres økonomiske Plan.